

הרב יעקב הילדסהיים

מעמדו של כרטיס מגנטי – שטר או כסף

הקדמה

בימינו הולך ומתרחב השימוש בכרטיסים מגנטיים. חלקם משמשים לקבלת שירותים באופן מהיר או כדי להחליף את הניירת המרובה והמסורבלת, כגון כרטיסי קופת חולים. חלקם האחר – מטרתם להקל על ביצוע תשלומים, כגון שמכילים ערך צבור של כסף, כדוגמת כרטיס 'רב קו' שמשלמים בו בעבור נסיעות בתחבורה ציבורית, או 'כרטיספר' שמשלמים בו בעבור רכישת ספרים מהוצאת הספרים המנפיקה את הכרטיס. כרטיסים אלו, המונפקים מטעם החברה נותנת השירות, ניתנים ללקוחות לאחר ששילמו, והכסף ששולם 'נצבר' בכרטיס לטובת המשלם, כדי שזה יוכל להשתמש בו בקלות ובנוחות, מבלי שיצטרך לדאוג שיהיה עמו כסף מזומן או המחאות.

יש לדון במקרה של אדם שקיבל כרטיס מגנטי לשמירה, ופשע בשמירה והכרטיס נעלם, אם חייב. הנידון הוא כמובן במקרה שבו החברה לא תוכל להשיב לבעל הכרטיס את כספו, או שבעל הכרטיס יצטרך לשלם בעבור כרטיס חדש. לצורך הבירור יש לעיין תחילה בדין שטרות שהתורה מיעטה אותם בפרשה העוסקת בחיובי שמירה, וכן בגדר שטרי כסף הנהוגים בימינו, כדלקמן.

א. מחלוקת הראשונים בפשיעה בשטרות

בסוגיית הגמרא במסכת בבא מציעא¹ וברמב"ם² מבואר שלגבי שטר, שאין גופו ממון (כלומר אינו נחשב לכסף ממשי אלא רק משמש ראייה ביחס לכסף אחר), לא חידשה התורה פרשת שמירה, ולכן אם השומר איבד אותו, אינו חייב לשלם עליו.

הראשונים נחלקו במקרה שבו השומר פשע בשמירת השטרות, וכתוצאה מכך הם נגנבו או אבדו: שיטת הרמב"ם³ שפושע נחשב מזיק ולכן חייב על איבוד השטר, ואילו הרא"ש⁴ מסכים לרי"ף שפטור בפשיעה, כיוון שסובר שאינו נחשב מזיק, מאחר שלא הזיקו בידיים. ה'שלחן ערוך'⁵ פסק שהשומר פטור מפשיעה, והרמ"א (שם) כתב שיש שמחייבים בפשיעה, ופסק:

1. ב"מ נו ע"א - נו ע"ב.
2. רמב"ם, הל' שכירות פ"ב ה"א.
3. רמב"ם, שם ה"ג.
4. שו"ת הרא"ש, שבועות פ"ו סי' כד.
5. שו"ע, חו"מ סי' סו סע' לט-מ.

והסברה הראשונה היא עיקר, דפטורים על שטרות אפילו בפשיעה. אבל אם הזיק בידים, כגון שהשליכו לנהר או כדומה, חייב (טור בשם הרי"ף והרא"ש ועיין בב"י). ואם קנו מידו שיתחייב בדין השומרים, חייב.

הש"ך⁶ האריך לחלוק על הרמ"א ופסק שהשומר חייב בפשיעה, כשיטת הרמב"ם. ה'פתחי תשובה'⁷ הביא את השיטות הסוברות שהמוחזק יכול לומר 'קים לי' כרמ"א והראשונים הפוטרים בפשיעה.

העולה מן האמור בעניין שומר שאיבד שטר:

א. אם איבוד השטר היה בשגגה, בלא פשיעה, לפי כל השיטות אי אפשר לחייבו.

ב. אם אבד כתוצאה מפשיעה, לרי"ף ולרא"ש פטור, ואילו לרמב"ם, ולש"ך שפסק כמותו, השומר שאיבד יתחייב, כיוון שהם מחייבים על פשיעה בשטרות.

ב. כרטיס בעל ערך צבור – האם כשטרי המדינה?

יש לדון אם כרטיס בעל ערך צבור הוא בבחינת שטר, כיוון שאין גופו ממון, שהתמעט משמירה, או שמא דינו כשטרי המדינה, שנחשב שגופם ממון. במסכת בבא בתרא⁸ מובא:

והאמר רבה בר חייא קטוספאה משמיה דרבה, בורר צרור מגרנו של חברו, נותן לו דמי חיטין...

כלומר אם אדם רצה לקנות חיטים מחברו, ובחיטים היו מעורבות אבנים (צרורות) והקונה ברר והוציא אותן מתוך אוצר החיטים (הגורן) של חברו, צריך הוא לשלם בעבור האבנים שהוציא כפי מחיר החיטים, אע"פ שהן חסרות ערך או עכ"פ בעלות ערך מזערי. הראשונים דנו בטעם שמשלם דמי חיטים במקום צרורות. הרשב"ם⁹ העלה בזה שתי סיבות לחייב על הצרורות בדמי חיטים: א) לגבי המוכר, הצרורות נחשבים מבחינה ממונית כמו חיטים, כיוון שמקבל על הצרורות המעורבים עם החיטים כמו על החיטים, לכן כשהקונה בורר אותם, נחשב שעשה נזק בידיים. ב) אף שמהבחינה הכלכלית לא נחשיב את הצרורות לממון, כיוון שזו האמת, בכל זאת יש חיוב מ'דינא דגרמי'¹⁰.

התוספות¹¹ הביאו את שיטת הריב"ם, שהחיוב הוא מחמת דברי ר' שמעון¹² ש'דבר הגורם לממון - ממון הוא', וכן את שיטת ר"י הסובר שהחיוב - נימוקו שנחשב כאילו גזל את החיטים עצמן, כי המוכר מוכר צרורות במקום חיטים. מבואר בזה שלשיטת ר"י, הצרורות נחשבים ממון אע"פ שבעצם אינם ממון.¹³ משיטת ר"י בתוספות (לעיל) למד

6. ש"ך, לשו"ע שם ס"ק קכו.

7. פתחי תשובה, לשו"ע שם ס"ק כה.

8. בבא בתרא צג ע"ב - צד ע"א.

9. רשב"ם, ב"ב שם ד"ה נותן לו.

10. גם הנימוק"י (ב"ב דף מז ע"א מדפי הרי"ף), העלה בזה את הצדדים הנ"ל.

11. תוס', ב"ב שם ד"ה נותן לו דמי חיטין.

12. ב"ק צח ע"ב.

13. וכיו"ב מבואר בחידושי הרא"ה, ביצה לח ע"ב ד"ה אמר רב ספרא. וכן כתב הקהילות יעקב, ב"ק סוף

בשו"ת רבנו משולם איגרא¹⁴ כיצד להגדיר שטר ממרנ"י, כלומר שטר שכל המוציאו גובה בו, לעומת שטרי בנק. הוא מבאר שהגדרת 'גופו ממון' תלויה באפשרות לתבוע את הממון כשעדים ראו שהשטר נשרף. לכן בשטר ממרנ"י, כיוון שכשנשרף לא יוכלו אחרים לגבות את החוב, יצטרך כותב השטר לפרוע למי שקיבל ממנו את השטר, ומכאן ש'אין גופו ממון'. לעומת זאת שטרי בנק, שאם נשרפים לא יוכל זה שהחזיק בהם לגבות את החוב מאף אחד, נחשבים ש'גופן ממון'. ברם, בשו"ת שאילת יעבץ¹⁵ כתב ביחס לפתקאות שצריך להחליפם כדי לשמור על הערך הכספי שהם מייצגים, שכיוון שיש לפתקאות ערך קצוב והם משמשים למסחר, נחשב גופם ממון (לכן אם נמסרו לשליח שיחליפם, והוא התרשל וכתוצאה מכך איבדו את ערכם ושוויים, הוא נחשב כמזיק בידיים). וכעין זה מבואר ב'חזון איש'¹⁶ כשדן בכסף המצוי בימינו אם להגדירו 'מטבע' שערכו קבוע או 'פירות' שערכם משתנה. ה'חזון איש' כתב ששטרות כסף נחשבים 'גופם ממון', משתי סיבות: א) מתייחסים אליהם כאל מטבע ועל פיהם עושים שומה לקבוע את שוויים של כל הדברים הנסחרים. ב) בגלל 'הנאת תשמישו', כלומר שמשמשים בו כולם למסחר. לכן רק ביחס לשטר שאין לו ערך עצמי אמרה תורה שאין גופו ממון, אבל דבר שיש לו ערך עצמי ונכנס לגדר המטבע, אין דינו כשטר.

ג. כרטיס מגנטי

נראה שלפי כל השיטות שהובאו לעיל, אין להחשיב כרטיס בעל ערך צבור לדבר ש'גופו ממון'. הסיבה לכך היא שאין הוא דבר סחיר, ואי אפשר להשתמש בו לדבר שאינו בשימושים הייעודיים של הכרטיס: בכרטיס 'רב קו' משתמשים רק לנסיעות באוטובוסים ציבוריים, בכרטיס 'כרטיספר' ניתן רק לקנות ספרים השייכים להוצאת הספרים שהנפיקה את הכרטיס, וכיו"ב. כמו כן באופן עקרוני, במקרה שבו הכרטיס נעלם או נשרף וכד', ניתן לקבל החזר כספי של הכסף שהיה צבור בו, אף שלפעמים זה לא ניתן לביצוע בגלל סיבות טכניות. לכן דינו של כרטיס מגנטי כדין שטר שאין גופו ממון, שלגביו נפסק (כפי שהובא לעיל) שהתמעט משמירה.

במקרה שבו הנוהל הוא שמאבד הכרטיס אינו זכאי לקבל החזר, יש לדון לאור הדעות שהוזכרו לעיל. לפי ה'שאילת יעבץ' וה'חזון איש' אין דינו ממון, כיוון שהכרטיס אינו סחיר, ולכן דינו כדין שטר, ונתון במחלוקת שהובאה לעיל, אם יש פשיעה בשטרות. ברם, יש לדון לפי מה שכתב בשו"ת רבי משולם איגרא, שכשאין מקבל את תמורתו נחשב ש'גופו ממון'. אמנם יש צד שייחשב גופו ממון, כיוון שאי אפשר לקבל את תמורתו, ולכן

סי' לט, כשדן במזיק דבר שאינו ראוי למכירה, שאפילו מה שאינו שווה לו כלום ויכול רק למוכרו ולקבל בעבורו דמים, ג"כ נחשב בגדר ממון ששווה כסף, והמזיקו חייב לשלם, שבכל צד יש לו הנאה ששווה כסף הוא נחשב ממון.

14. שו"ת ר' משולם איגרא, חו"מ סי' טז.

15. שו"ת שאילת יעבץ, ח"א סי' פ"ה.

16. חזון איש, יו"ד סימן עב ס"י.

אין דינו כשטר, ויתחייב בתשלומים. אלא שנראה יותר שפטור מתשלומים, משום שגם כאן בעצם אין גופו ממון, והיה ניתן עקרונית לשלם למאבד הכרטיס, אלא שמחמת הנוהל שנקבע לא עושים כך, לכן בעצם 'אין גופו ממון' ודינו כשטר.

ד. האם חייב בידי שמייים?

יש לעיין אם אף שמעיקר הדין אי אפשר לחייבו בידי אדם, כיוון שיכול לומר 'קים לי כרי"ף והרא"ש ששומר פטור בפשיעה בשטרות, שמא יש לחייבו בידי שמייים. בשו"ת הריטב"א¹⁷ כתב בעניין פשיעה בשטרות, לשיטת הרי"ף:

...ודקשיא לך דפושע מזיק הוא וחייב שלא מדין שומר [גם אם מדיני שומר הוא פטור, יש לחייבו מדין מזיק], הא ליתה, דפשיעה גרמא בנזקין היא שהוא פטור מדיני אדם, כדאיתא ב"ק פ' הכונס ובכמה דוכתי, אלא שהתורה חייבה שומרין בפשיעה מפני שסמך עליהן בעל הפקדון והבטיחו שומר לשומר...
ה'אמרי בינה¹⁸ למד מדברי הריטב"א שאע"פ שפטור על השמירה, מ"מ חייב דיני שמייים, כמו גרמא בנזיקין. לפי זה באופן שבו קיים חיוב בידי שמייים בגרמא, כלומר אם איבוד הכרטיס אירע כתוצאה מפשיעה או רשלנות - יש לחייב, אבל במקרה שבו היה שוגג, אינו חייב בידי שמייים.¹⁹

ה. איבוד כרטיס מגנטי לקבלת שירות

אדם שנמסר לו כרטיס מגנטי לקבלת שירות, כגון כרטיס קופת חולים, ואיבד אותו, האם צריך לשלם עליו? הנידון הוא במקרה שבו בעל הכרטיס שאבד יצטרך לשלם כדי לקבל כרטיס נוסף. השאלה היא אם חובת התשלום מוטלת על המאבד, או שמא הכרטיס נחשב שטר שהתמעט משמירה. הנראה בזה ששונה דין כרטיס לקבלת שירות מדין כרטיס בעל ערך צבור. לעיל הוכח שכרטיס בעל ערך צבור דינו כשטר, כיוון שבאופן עקרוני ניתן לקבל החזר כספי אם ידוע שהכרטיס נשרף. שונה דין כרטיס לקבלת שירות, שאין דינו כשטר משום שהוא כעין 'מפתח' שבאמצעותו מקבלים את השירות, א"כ המאבדו הוא כמי שקיבל מפתח לשמור ואיבד אותו, שבוודאי אם הדבר נעשה בפשיעה, יתחייב על כך.

ו. הגדרת כרטיס 'רב-קו'

כרטיס 'רב-קו' משמש אמצעי תשלום נוח לנסיעות בתחבורה ציבורית. כמו כן באמצעותו מקבלים בעליו הנחה בנסיעות,²⁰ והוא משמש גם 'כרטיס מעבר'.²¹ יש לדון

17. שו"ת הריטב"א, ס' קצט.

18. אמרי בינה, הל' פסח ס' ה ד"ה ויש מקום לומר.

19. שו"ת מהרי"ט, ח"א ס' צ"ה, וכן בחזו"א, ב"ק ס' ה ס"ק ד.

20. מטעינים 100 ש"ח ונצבר בכרטיס סכום של 125 ש"ח.

21. כשעוברים לאוטובוס אחר או לרכבת הקלה וממנה, אין צריך לשלם שנית בתנאים מסוימים.

במקרה שאבד אם המאבד יצטרך לשלם בעבור הכרטיס וגם בעבור הערך שהיה צבור בו.

נראה שלכרטיס זה יש שתי מטרות: (א) ראייה לתשלום, ככל כרטיס בעל ערך צבור, שהתבאר לעיל שדינו כשטר. (ב) כמו 'מפתח' לקבלת שירות (הנחה, כרטיס מעבר). לפי זה, כיוון שהתבאר שכרטיס המיועד לקבלת שירות אין דינו כשטר ולכן יש עליו חובת שמירה, הוא הדין לגבי כרטיס רב-קו. ברם, השאלה עדיין עומדת בעינה: אמנם כשאבד, חייב לשלם בעבור עצם הכרטיס, שהוא 'מפתח' לקבלת שירות, אבל מניין לנו שיצטרך לשלם גם בעבור הערך הצבור בכרטיס? הלוא ביחס לערך הצבור, הכרטיס נחשב 'שטר' שהתמעט בשמירה, ומניין שבמקרה זה, שהיה בכל מקרה צריך לשמור את הכרטיס, תחול עליו חובת תשלום גם על הערך הצבור?

ראיתי מי שדימה זאת לשטר חוב שנכתב על טס של זהב ונמסר לשמירה. במקרה כזה פשוט שיש חיוב שמירה על טס הזהב, שגופו ממון, אבל לא חלה חובת שמירה על ה'שטר חוב' הנמצא בו, כיוון שאין גופו ממון. לפי זה בנידוננו יתחייב על הכרטיס עצמו אבל לא על הערך הצבור בו. אמנם יש לדון שאינו דומה לגמרי, כיוון שבנידוננו השירות הניתן באמצעות השטר כרוך בערך הצבור בו, וללא ערך צבור לא יקבל שירות, ולכן ייתכן שחובת השמירה על הכרטיס, מצד היותו אמצעי לקבלת שירות כשיש בו ערך צבור, מחייבת גם לשמור את הערך הצבור שבו. הערך הצבור הוא זה שנותן את ה'תוקף' לכרטיס לצורך קבלת השירות, ולכן יתחייב גם עליו. כלומר כרטיס זה אינו רק ראייה לתשלום, שייחשב בגין זה ל'שטר', אלא הכסף הצבור בו 'מתקף' את הכרטיס. לעומת זאת, בשטר חוב הנכתב על טס של זהב, הרי ערכו של הטס קיים בכל מקרה, גם אם יימחק ממנו שטר החוב. ברם, מכל מקום מידי ספק לא יצאנו, ולכן למעשה אי אפשר לחייב תשלום בעבור הערך הצבור בכרטיס.

ז. נמנע מלתקף כרטיס חברו וגרם לו הוצאות

יש לדון במקרה שבו אדם קיבל מחברו כרטיס מגנטי והתבקש לתקף אותו. הוא לא עשה זאת, וכתוצאה מכך נגרמו לחברו הוצאות מיותרות, כגון שהראשון התבקש לתקף כרטיס 'רב-קו', וכיוון שלא תיקף אותו, שילם חברו מחיר מלא על הנסיעה. האם יצטרך לשלם לו על כך?

מובא במסכת בבא קמא²² בשם רבה, שאם זרק מטבע של חברו לים הגדול, אע"פ שאי אפשר ליטלו - פטור. הסיבה היא שיכול לומר לו שהמטבע מונחת לפניו, ואם ירצה יוכל לקחת. וביאר רש"י²³ שיש אפשרות לשלם לצוללן שיוציא את המטבע, והפסד התשלום שצריך לשלם נחשב גרמא, וגרמא בנזקין פטור. הראשונים נחלקו אם ההלכה היא כרבה, ונחלקו בכך גם ה'שלחן ערוך' והרמ"א²⁴. לדעת ה'שלחן ערוך' - חייב מ'דינא דגרמא',

22. ב"ק צח ע"א.

23. רש"י, ב"ק שם ד"ה פטור.

24. שו"ע ורמ"א, חו"מ סי' שפו סע' א-ג.

ואילו הרמ"א מביא דעת 'יש אומרים' שפטור כיוון שנחשב גרמא. וכתב הש"ך²⁵ שלהלכה נפסק שאם גרם לחברו הוצאות של הוצאת המטבע מהים, פטור מ'דינא דגרמי'. מכאן לכאורה יש ללמוד לנידוננו, שבו גורם הוצאות לבעל הכרטיס, שיש לפטור אותו על כך. אבל יש לעיין בזה, כיוון שבנידוננו מדובר שקיבל שליחות בעניין הכרטיס, א"כ הוא נחשב שומר על כך, ואולי קבלת השמירה מחייבת כל תשלום הנובע מהתרשלות בשמירה, ואפילו גרימת הוצאות.

במסכת בבא מציעא,²⁶ בסוגיית גדרי החיוב של השומר, נאמר שאם השומר עזב את מקום השמירה כפי המקובל, ואז אירע הנזק שבהמות נטרפו וניזוקו ע"י חיות טרף, פטור. ומבואר שם שמוטל גם על שומר חנם למנוע הפסד הצאן שמופקד עליו, ויתחייב אם לא עשה זאת, אף שמדובר בנזק עקיף המוגדר 'גרמא'. מסוגיה זו הוכיח בשו"ת 'שאלת יעבץ'²⁷ ששומר חייב גם בגרמא, וכך למדו פוסקים נוספים.²⁸ וכן כתב בשו"ת הריטב"א:²⁹ ...שהתורה חייבה שומרין בפשיעה מפני שסמך עליהן בעל הפקדון והבטיחו שומר לשומרם...

לפי זה לכאורה היה אפשר בנידוננו לחייב את השומר, אבל עדיין יש לדון ע"פ הכתוב במרדכי³⁰ שכשמזיק לממון ומחמת הממון מפסיד ממון אחר, אינו מתחייב מ'דינא דגרמי'. לפי זה יש לדון בנידוננו בגדרי חיוב של שומר בגרמא, שמא רק אם הנזק עצמו אירע בגרמא, על זה חייב השומר, כפי שהוכח לעיל, אבל כשהנזק עצמו אירע בפשיעה, ורק ההוצאות הן גרמא, אולי לא יתחייב. בשו"ת 'מנחת יצחק'³¹ דן בנוגע לגורם לחברו הוצאות עקיפות מחברת הביטוח עקב נסיעה רשלנית, ומובא שם:

(ד) ובנוגע לשאר התביעות... שפיר כתב דכל אלו הוי רק גרמות. אלא שיש לומר דשומר חייב אף בגרמא, וכמו שהביא לדוגמא מהא דפורץ גדר בפני בהמות חבירו. אבל כ"ז נוגע לעצם ההפסד הרכב, אבל לא מה שנגרם לו ע"ז תשלומין יתירים עבור רכב אחר וכיב"ז...

הרי שאע"פ ששומר חייב בגרמא, אין לחייבו על הוצאות עקיפות שאינן נוגעות לעצם הנזק שאירע. אבל נראה שאינו דומה לנידוננו, כיוון ששם צידד לפטור אותו מההפסדים שנגרמים לו מצד חברת הביטוח, שאלו הוצאות עקיפות לגמרי, ואילו כאן, כשנמנע מלתקף את הכרטיס המוגנטי, הנזק אינו עקיף, כי כשאין לו כרטיס בעל תוקף, צריך מיד לשלם יותר.

25. ש"ך, לשו"ע שם ס"ק ז.

26. ב"מ צג ע"ב.

27. שו"ת שאילת יעבץ, ח"א סי' פה, דלעיל.

28. בשו"ת מהרי"ט, ח"ב חו"מ סי' קי; וכ"פ שער משפט, סי' קעו ס"ק ד. ובספר תבואות שור, סי' יח ס"ק כד, כתב שהשומר חייב אף בהיזק שאינו ניכר. ומקצות החושן, סי' שפו ס"ק י ד"ה אלא, עולה ששומר פטור בגרמא, אך בערך ש"י, (סי' שפון) תמה עליו. וכן שו"ע הרב, קו"א או"ח סי' רמג, הביא בשם דברי ריבות ששומר פטור בגרמא, ותמה עליו.

29. שו"ת הריטב"א, סי' קצט.

30. מרדכי, ב"ק פ"ט סי' קיד, מובא בקצה"ח סי' שפו ס"ק י.

31. שו"ת מנחת יצחק, ח"ב סי' פח.

ונראה להביא ראיה משו"ת מהרי"ט³² בעניין שליח שהתבקש למכור את הסחורה ונמנע מכך משום שציפה שהמחיר יעלה, וכתוצאה מכך נגרם הפסד, ונשאלה השאלה אם יתחייב על כך. בתשובתו מבואר שפטור, משום שיש לו טענה שהתכוון לטובה. משמע שאם לא קיימת טענה כזו, והנזק זמין, אין לפטור אותו על רשלנותו, אף שאין מדובר על נזק ישיר בסחורה אלא רק על ירידה בערכה. בכל אופן עדיין יש לדון אם לחייבו בידי אדם. ונראה ללמוד מדין מבטל כיסו של חברו, שנאמר בתלמוד ירושלמי מסכת ב"מ (פ"ה ה"ג): 'אמר רבי יצחק הדא אמרה המבטל כיס חברו אין לו עליו אלא תרעומת', ונחלקו הפוסקים אם חייב בידי שמיים. בשו"ת רדב"ז³³ ובשו"ת 'אבני נזר'³⁴ וכן בשו"ת 'אמרי יושר'³⁵ כתבו שחייב בידי שמיים, אבל בשו"ת 'בית אפרים'³⁶ כתב דמבטל כיסו של חברו פטור אפילו בדיני שמיים, כיוון שעדיין לא זכה חברו בממון זה. על פי שיטות אלו ואחרות פסק בשו"ת 'להורות נתן'³⁷ בנידון שם שוודאי שצריך לחוש לשיטות הקדמונים הנ"ל שחייב לצאת ידי שמיים. וכן בספר 'תשובות והנהגות'³⁸ דן במקרה שבו אדם מסר כסף לחברו כדי שיקנה בעבורו דולרים והתעצל השליח ובניתיים עלה מחירם, ופסק שהוא נחשב כמבטל כיסו של חברו שזה גרמא וחייב בדיני שמיים. לפי זה גם בנידוננו יש לחייב את הנמנע מלתקף בידי שמיים.

מסקנות

- א. שומר שמאבד כרטיס בעל ערך צבור, דינו כמאבד שטר.
- ב. אם אירע בשגגה - פטור לכו"ע, גם בידי שמיים.
- ג. אם הדבר אירע מחמת פשיעה, נחלקו הראשונים והפוסקים אם יש חיוב פשיעה בשטרות, ואין להוציא מהמוחזק.
- ד. לכל הדעות כשאירע בפשיעה חייב בידי שמיים.
- ה. המוסר לחברו כרטיס מגנטי לקבלת שירות כדי שישמור אותו, והוא איבדו, וכתוצאה מכך צריך בעל הכרטיס לשלם כדי לקבל כרטיס חדש, על המאבד לשלם לחברו תשלום זה.
- ו. המאבד כרטיס רב-קו יצטרך לשלם רק את מחיר הכרטיס ולא את הערך הצבור בתוכו.
- ז. אדם שקיבל מחברו כרטיס מגנטי והתבקש לתקף אותו, והוא נמנע מכך וכתוצאה מזה נגרמו לחברו הוצאות מיותרות, חייב בידי שמיים לשלם לו על הוצאותיו.

32. שו"ת המהרי"ט, ח"ב חו"מ סי' קי.
33. שו"ת הרדב"ז, ח"א סי' פד.
34. שו"ת אבני נזר, יו"ד סי' קל"ג.
35. שו"ת אמרי יושר, ח"א סי' קמ"ט.
36. שו"ת בית אפרים, חו"מ בתחילת סי' כח.
37. שו"ת להורות נתן, ח"ט סי' נח.
38. תשובות והנהגות, ח"א סי' תתיב.